

การส่งเสริมประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุดอยตุง จังหวัดเชียงราย
THE PROMOTING THE TRADITION OF BATHING BUDDHA'S PHRE
THAT DOI TUNG IN CHIANG RAI

¹พระมหาสงกรานต์ จิรวาทโน (จันทาพูน) และ ²สมคิด เศษวงค์

¹PhraMaha Songkran Ciravado (Chantapoon) and Somkid Setwong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹kanzazag1212@gmail.com

Received : May 28, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอประวัติและความเป็นมาของพระธาตุดอยตุง และแนวทางการส่งเสริมประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุดอยตุง พระธาตุดอยตุง มีลักษณะแบบคู่สององค์ สร้างขึ้นคนละสมัยกันกล่าวคือ องค์แรกถูกสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอชุตราช กษัตริย์องค์ที่ 3 ผู้ปกครองเมืองโยนก และพระธาตุองค์ที่สองถูกสร้างขึ้นในสมัยพญามังรายนราช กษัตริย์องค์ที่ 4 ผู้ปกครองเมืองโยนก ดังนั้นจึงทำให้ทราบว่าพระธาตุดอยตุง เป็นลักษณะเจดีย์คู่มาจนถึงทุกวันนี้ เมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 4 (เดือน 6 เหนือ) ชาวจังหวัดเชียงรายมีการจัดประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุดอยตุง ขึ้นทุกปี ถือเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีสำคัญของจังหวัดเชียงรายให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแก่อนุชนคนรุ่นหลังต่อไป

คำสำคัญ : การส่งเสริม, พระธาตุดอยตุง

¹ นิสิต, หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Abstract

The objective of this article is to present the history and historical backgrounds of Phra That Doi Tung, and to present to approach of Promote the tradition of bathing buddha's Phra That Doi Tung in Chiang Rai. Phrathat Doi Tung has two pagodas but they were built in the different time. The first one was built in the reign of king Ajuttaraj, the third king of Yonok kingdom while the second one in the reign of King Phaya Meng Rai Narraj, the fourth king of the same kingdom. Thus, the two pagodas appeared to be present on Doi Tung until today. Soon the full moon night of the fourth month (or the sixth month of the north), Buddhists will organize the tradition of pouring water to the Phrathat every year. Doing this is said to preserve and promote this important tradition of Chiangrai province including to encourage tourism industry in Chiangrai to be more popular as well.

Keywords: Phrathat Doitung, Promotion; pass on activities.

บทนำ

พระธาตุดอยตุง เป็นปูชนียสถานที่สำคัญ เมื่อถึงเทศกาลนมัสการพระธาตุดอยตุง ในวันเพ็ญเดือน 4 จะมีพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและเพื่อนบ้านจากประเทศใกล้เคียง เช่น ชาวเชียงใหม่ ในรัฐฉาน ประเทศสหภาพเมียนมาร์ ชาวหลวงพระบาง เวียงจันทน์ เดินทางเข้ามานมัสการทุกปี พระธาตุดอยตุง ถือเป็นพระธาตุประจำปีเกิดของคนเกิดปีกุน ที่นิยมมาสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นพระธาตุดอยตุงได้ในระยะไกลเนื่องจากพระธาตุดอยตุงตั้งอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณสองพันเมตร ตามตำนานพงศาวดารโยนก กล่าวว่า พระธาตุดอยตุงสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอชุตราช กษัตริย์องค์ที่ 3 แห่งราชวงศ์โยนก ราวปี พ.ศ.1-100 โดย พระมหากัสสปะเถระได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุพระรากขวัญเบื้องซ้าย ถวายแด่พระเจ้าอชุตราช ท่านจึงให้สร้างเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุนั้นไว้บนดอยแห่งนี้ ทั้งนี้พระองค์ได้พระราชทานทองคำให้พวกลาวจากเป็นค่าที่ดิน ต่อมาในสมัยพญามังรายราช กษัตริย์องค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์โยนก ราวปี พ.ศ. 100-150 โดยพระมหาวชิรโพธิเถระได้นำพระบรมสารีริกธาตุ 50 องค์ ถวายแด่พญามังรายราช ท่านจึงให้สร้าง พระเจดีย์อีกองค์หนึ่งตั้งอยู่ใกล้กับเจดีย์องค์เดิม นับจากนั้นเป็นต้น

มาพระธาตุดอยตุงจึงมีเจดีย์สององค์เคียงคู่กันมาจนถึงทุกวันนี้ (พระยาประชาภิจักรจักร [แหม่ม บุนนาค, 2562 : 182-185])

พระธาตุดอยตุง ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวเขา เป็นที่บรรจุพระรากขวัญเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) ของพระพุทธเจ้า นำมาจากมณฑลประเทศ นับเป็นครั้งแรกที่พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ ได้มาประดิษฐานที่ล้านนาไทย เมื่อก่อสร้างพระสถูปบรรจุพระบรมสารีริกธาตุนี้ ได้ทำธงตะขาบ (ภาษาพื้นเมืองเรียกว่า ตุง) ใหญ่ยาวถึงพันวา ปักไว้บนยอดดอย ถ้าหากปลายธงปลิวไปไกลถึงเมืองไหน ก็จะกำหนดเป็นฐานพระสถูปเหตุนี้ ดอยหรือภูเขาแห่งนี้จึงถือเป็นที่ประดิษฐานปฐมเจดีย์แห่งล้านนาไทย จึงปรากฏนามว่า “ดอยตุง” (สร้อยดี อ่องสกุล, 2552 : 42)

ชาวจังหวัดเชียงราย นำโดยเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และทุกหน่วยงานทุกภาคส่วน ประสานความร่วมมือดำเนินร่วมกันจัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมประเพณีสงฆ์พระธาตุดอยตุงขึ้น เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีและถ่ายทอดประชาสัมพันธ์กิจกรรมอันดีงามนี้สู่สังคม (สรารุช คำฟูบุตร, 2566 : ออนไลน์)

ประวัติและความเป็นมาพระธาตุดอยตุง

พระธาตุดอยตุง ตั้งอยู่บนดอยนางนอน ตำบลห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นปูชนียสถานที่สำคัญ ปัจจุบันมีอายุ ๒๐๐๕ ปี เมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 4 (เดือน 6 เหนือ) จะมีพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและเพื่อนบ้านจากประเทศใกล้เคียงเดินทางเข้ามานมัสการทุกปี ถือเป็นพระธาตุประจำปีของคนเกิดปีกุน ที่ชาวพุทธนิยมมาสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตตามตำนานพงศาวดารโยนก (พระยาประชาภิจักรจักร [แหม่ม บุนนาค], 2562 : 168-173) กล่าวว่าพระธาตุดอยตุงองค์แรก สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าอชุตราช กษัตริย์องค์ที่ 3 แห่งราชวงศ์โยนก ราวปี พ.ศ.1-100 โดย พระมหากัสสปเถระได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุพระรากขวัญเบื้องซ้าย ถวายแด่พระเจ้าอชุตราช ท่านจึงให้สร้างเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุนั้นไว้บนดอยแห่งนี้ ต่อมาในสมัยพญามังรายนรราช กษัตริย์องค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์โยนก ราวปีพ.ศ.100-150 โดยมีพระมหาวชิโรทธิเถระได้นำพระบรมสารีริกธาตุ 50 องค์ มาถวายแด่พญามังรายนรราช ท่านจึงให้สร้างพระเจดีย์องค์ที่สอง ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับเจดีย์องค์แรก นับแต่นั้นเป็นต้นมาพระธาตุดอยตุงจึงมีสององค์เคียงคู่กันจนถึงปัจจุบัน

เจดีย์องค์ที่ 1

เจดีย์องค์ที่ 2

ภาพที่ 1 พระธาตุคุดอยตุง

การส่งเสริมประเพณีสงฆ์พระธาตุ

ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีหกล่องฟ้าไหว้สาพระธาตุคุดอยตุง จังหวัด เชียงราย โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เป็นประธานในการทำกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริม ประเพณีหกล่องฟ้าไหว้สาพระธาตุคุดอยตุง อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยจัดกิจกรรมเดิน จาริกไหว้สาพระธาตุคุดอยตุง ซึ่งได้เชิญชวนหน่วยงานส่วนราชการ พ่อค้า ประชาชน และคณะสงฆ์ ทุกหมู่เหล่า ได้ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีดังกล่าว นับว่าเป็นการรักษาไว้ซึ่งด้าน ความเชื่อของชาวล้านนา และเป็นการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม อีกทั้งยังเป็นการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย (สรารุณ คำฟูบุตร, 2566 : ออนไลน์)

ภาพที่ 2 ป้ายกิจกรรมประเพณีสงฆ์พระธาตุคุดอยตุง ปี 2566

กิจกรรมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุง โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า “หกเป็งล่องฟ้าไหว้สาพระธาตุดอยตุง” ผู้สังคมพบว่า ส่วนราชการจังหวัดเชียงราย คณะสงฆ์จังหวัดเชียงรายและทุกภาคส่วน ได้ดำเนินการถ่ายทอดกิจกรรมผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทุกช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล วิทูรย์และโทรทัศน์ สื่อโซเชียล ฯลฯ นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ปัจจุบันมีผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ทราบกิจกรรม โดยผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ทางจังหวัดเชียงราย คณะสงฆ์ ฯลฯ ที่ช่วยกันจัดประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่จะสามารถประชาสัมพันธ์ได้ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ วิทูรย์ท้องถิ่น เป็นต้น

ภาพที่ 3 กิจกรรมสัมมนาประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุง ปี 2566

ความเชื่อของชาวพุทธล้านนา : จังหวัดเชียงราย

เกี่ยวกับความเชื่อของชาวพุทธล้านนา เชื่อว่าเป็นสถานที่ประดิษฐานของพระบรมสารีริกธาตุพระรากขวัญเบื้องซ้ายและพระบรมสารีริกธาตุ 50 องค์ ซึ่งสอดคล้องกับพระยาประชากิจกรจักร [เข้ม บุนนาค], 2562 : 182-185 ที่กล่าวถึงประวัติการสร้างพระธาตุดอยตุง ไว้แล้วนั้น จึงทำให้ชาวพุทธศาสนิกชนมีความเชื่อว่า เมื่อได้มากราบสักการะแล้ว จะทำให้เกิดความสุขความเจริญทั้งในด้านการงาน การเงิน การดำเนินชีวิต ตลอดจนถึงประสบผลสำเร็จในชีวิต ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ความเชื่อนี้เป็นความเชื่อส่วนบุคคลของชาวล้านนา หากต้องการให้ประสบผลสำเร็จ

อย่างแท้จริง ต้องประกอบด้วยหลักธรรมทางพุทธศาสนา ที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ คือ อิทธิบาท 4 เครื่องทำให้ถึงซึ่งความสำเร็จ ประกอบด้วย ฉันทะ ความพึงพอใจ วิริยะ ความพากเพียร จิตตะ ความเอาใจใส่ในการทำงาน และวิมังสา หมั่นตรึงตรองในกิจการการงานนั้นอย่างต่อเนื่อง

การอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุในอดีตถึงปัจจุบัน

การอนุรักษ์และส่งเสริมแต่เดิม เมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 เหนือ พุทธศาสนิกชนแต่ละชนเผ่า จะเดินจาริกขึ้นไปรอไหว้สาพระธาตุดอยตุงในวันรุ่งขึ้น ปีละ 1 ครั้งสาเหตุที่ต้องเดินจาริกเป็นกลุ่ม เนื่องจากไม่สะดวกในการเดินทาง เส้นทางเป็นป่ารก ภูเขาสูงเป็นบางช่วง อันตรายจากสัตว์ป่าต่างๆ จึงจำเป็นต้องเดินทางกันเป็นกลุ่มเป็นขบวน แต่ปัจจุบันนี้แตกต่างจากอดีตอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ปัจจุบันมีเส้นทางในการเข้าไหว้สาพระธาตุดอยตุง สะดวกสบาย มียานพาหนะ พุทธศาสนิกชนสามารถขึ้นไปสักการะได้ทุกวัน รวมถึงมีหน่วยงานรักษาความปลอดภัยดอยตุงคอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก จึงเกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมในระดับจังหวัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธรูปองค์วิจิตร (2564 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า จังหวัดเชียงรายอยู่เหนือที่สุดของประเทศไทย โอบล้อมไปด้วยขุนเขาและสายหมอก ซึ่งไม่一定会ไปเช็คอนเมื่อไหร่ก็มีหลายคนแอบอิจฉาและถ้าใครยังไม่มีแผนในใจ เราขอแนะนำที่นี้เลย “ดอยตุง” โครงการพัฒนาดอยตุง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีสถานที่และประสบการณ์ท่องเที่ยวใหม่ ๆ มากมายรอให้ได้มาสัมผัสแบบเที่ยววันเดียวคงไม่เต็มอิ่ม มีบรรยากาศที่เย็นสดชื่นสบายแล้วยังได้กราบสักการะพระพุทธรูปอันศักดิ์ของจังหวัดเชียงรายอีกด้วย ประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่สมควรสนับสนุนเพราะบริเวณพื้นที่พระธาตุดอยตุง มีภูมิทัศน์และสภาพอากาศที่ดี เป็นที่นิยมของเหล่านักท่องเที่ยวทั้งหลายและเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดเชียงรายสู่ชนรุ่นหลัง

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสู่สังคม

การถ่ายทอดโดยผ่านส่วนราชการจังหวัดเชียงราย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายและทุกภาคส่วน ได้ดำเนินการถ่ายทอดกิจกรรมผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทุกช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล วิทูรย์และโทรทัศน์ สื่อโซเชียล ฯลฯ นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ได้ประสานความร่วมมือกับทางคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย โดยมีเจ้าคณะจังหวัดเชียงรายเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ รับนโยบายไปถ่ายทอดประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวผ่านคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ซึ่งสอดคล้องกับพระครูวิมลศิลป์กิจ (2564 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีทั้งชาวพุทธและชาวต่างศาสนา เข้ามาท่องเที่ยวพระธาตุดอยตุงมากขึ้น ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวเขาที่เดิมนับถือศาสนาอื่นเริ่มทยอยเข้ามานับถือ พระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดความสามัคคีความร่วมมือของชาวจังหวัดเชียงรายทุกภาค ส่วนอีกทั้งยังเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น ก็เพราะเกิดจากความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงฝ่ายสงฆ์ ที่รวมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกับการถ่ายทอดเผยแพร่งกิจกรมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุง สู่สังคมอย่างแพร่หลาย ประเด็นนี้ผู้วิจัย เห็นว่า สมควรที่จะรวมกันสนับสนุนการถ่ายทอดเผยแพร่องค์ความรู้และกิจกรมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุงให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวโลกให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ และเพื่อเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนี้สู่อนุชนคนรุ่นหลังต่อไป

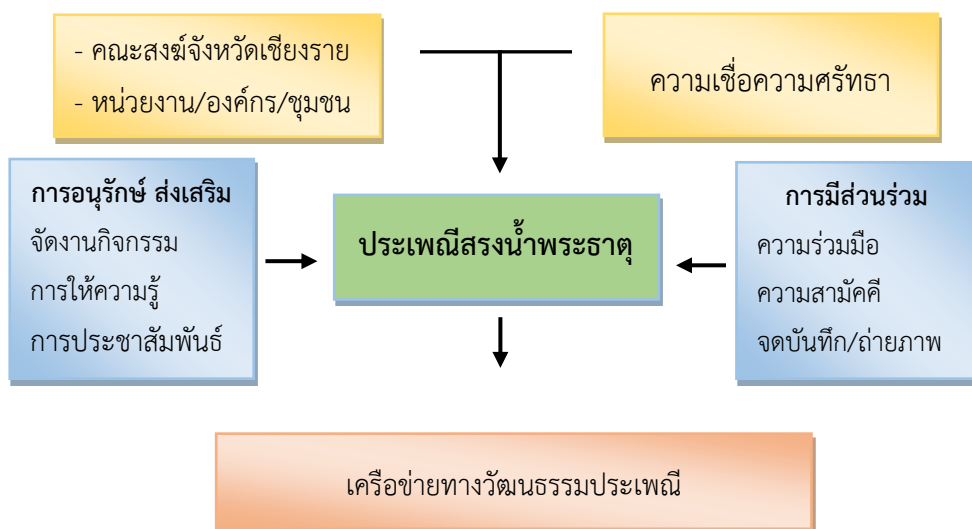
องค์ความรู้จากการศึกษา

1. การก่อสร้างพระธาตุเจดีย์ดอยตุง เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยพระเจ้าอชุตราช กษัตริย์องค์ที่ 3 แห่งราชวงศ์โยนก โดยมีพระมหากัสสปเถระเป็นผู้นำมาถวายแก่พระเจ้าอชุตราชเพื่อนำบรรจุสร้างเป็นพระธาตุเจดีย์ (พระธาตุดอยตุง องค์ที่ 1) เป็นพระธาตุที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (พระรากขวัญเบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้า) องค์พระธาตุเจดีย์ ประดิษฐานอยู่ใกล้กับอุโบสถ

ส่วนการก่อสร้างพระธาตุเจดีย์ดอยตุง เกิดขึ้นครั้งที่สอง ในสมัยพญามังรายนราธิราช กษัตริย์องค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์โยนก โดยมีพระมหาวชิโรทธิเถระได้นำมาถวายแก่พญามังรายนราธิราช เพื่อนำบรรจุสร้างเป็นพระธาตุเจดีย์ (พระธาตุดอยตุง องค์ที่ 2) เป็นพระธาตุที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ 50 องค์ ดังนั้น จึงทำให้พระธาตุดอยตุงมีลักษณะเจดีย์คู่ มาจนถึงทุกวันนี้

2. เกิดภาคีเครือข่ายอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุงกล่าวคือ ความร่วมมือของหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน พระสงฆ์ ประชาชนทั่วไป ทั้งชาวพุทธและชาวต่างศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุง โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า “ประเพณีหกลั้งฟ้าไหว้สาพระธาตุดอยตุง” ตลอดจนถึง เป็นส่วนหนึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งในด้านเชิงการท่องเที่ยวในจังหวัดขึ้น

จึงส่งผลให้ชาวจังหวัดเชียงราย เกิดความรักความหวงแหนและตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์สืบสานประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุงและเห็นถึงความร่วมมือความสามัคคีของทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายอาณาจักร โดยสามารถสรุปกระบวนการส่งเสริมประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยตุง ดังนี้

ภาพที่ 4 กระบวนการส่งเสริมประเพณีสร้างพระธาตุดอยตุง

บทสรุป

การส่งเสริมประเพณีสร้างพระธาตุดอยตุง ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ภาคส่วน และภาคีเครือข่าย กล่าวคือ ความร่วมมือของหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน พระสงฆ์ ประชาชนทั่วไป ทั้งชาวพุทธและชาวต่างศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีสร้างพระธาตุดอยตุง โดยมีรากฐานคือความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และต่อองค์พระธาตุ ผ่านกระบวนการส่งเสริมประเพณี ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ความร่วมมือ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้เกิดการเข้าถึงข่าวสารและเป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีการสืบสานประเพณีเป็นประจำทุก ๆ ปี ก่อให้เกิดเป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามแบบยั่งยืน ก่อให้เกิดความรักความหวงแหนและตระหนักถึงความสำคัญประเพณีเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- พระยาประชากรกิจกรจักร (แหม่ม บุนนาค). (2562). *พงศาวดารโยนก*. กรุงเทพฯ : ราไพเพรส จำกัด.
- สร้อยดี อ่องสกุล. (2552). *ประวัติศาสตร์ล้านนา*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- สราวุธ คำฟูบุตร. (2563). *สืบสานประเพณีทกเบ็ญล่องฟ้าไหว้สาพระธาตุดอยตุง ประเพณีนมัสการและสร้างพระธาตุดอยตุง*. เชียงราย : ลือล้านนา.